

Далі у монографії подано таблицю даних про троїцькі традиції згідно з дослідницькими пунктами Угорського етнографічного атласу, що дозволяє дійти висновку про побутування різних обрядових складових у різних місцевостях Угорщини. Так, за словами дослідниці, виявлено, що обряд цілком відсутній на Задунав'ї, дещо поширений на західній та середній частині Угорщини, і спорадично — на східній.

До книги додано також уривки із джерел XIX ст., із праць збирачів та дослідників, письменників — Йокаї Мора, Шандора Режьо Еншеля, Дюли Іштванфі та інших — із описами Трійці, які або вже були опубліковано, або ж які публікують уперше. Два уривки присвячено угорській обрядовості з колишньої області Унг — теперішнього Виноградівського району. Описи та дослідження супроводжує багатий ілюстративний фотоматеріал.

Багатою є й література: 1) друковані джерела; 2) рукописи та архівні матеріали; дані з

Етнологічного архіву Угорського етнографічного музею, зі збірок Угорського етнографічного атласу (Т. IV), із польових матеріалів самої дослідниці; неопубліковані, рукописні матеріали, неархівні матеріали; 3) описи Троїцьких обрядів зі «Збірника угорської народної музики II», із томів серії «Знаменні дні» (Будапешт, 1953). Усі матеріали подано за алфавітом, після літератури йде список скорочень та підписів до ілюстрацій.

Книга Жужанни Татраї, що є першою угорською монографічною роботою про Трійцю, є цінним і фундаментальним виданням. Сюди ввійшов дуже багатий і різноплановий матеріал, описи — точні й скрупульозні, книга, хоч і наукова, але читається цікаво й легко. Усі відомості підтверджуються численними посиланнями на джерела. На якість видання впливає також різноманітний ілюстративний матеріал — таблиці, фото, уривки з творів.

КНИГА ПРО ФОЛЬКЛОРИСТКУ

Тетяна Бойчук

Волошенюк Г. Народної ниви жниця Настя Присяжнюк. — Вінниця : Консоль, 2010.

У вінницькому видавництві «Консоль» вийшла книга «Народної ниви жниця Настя Присяжнюк». Автор і упорядник видання — відома журналістка, письменниця Галина Волошенюк (Касіяненко), яка упродовж десяти років листувалася з героїнею свого літературного доробку — збирачем, носієм, дослідником і популяризатором народної творчості, справжнім патріотом рідної землі — Настею Андріанівною Присяжнюк.

«Свої праці я заповідаю трудовому народові, з якого я вийшла, хлібом якого існую, на трудові копійки якого я й досі живу», — пише відома подільська фольклористка. Вона постає перед нами як людина великого серця, як невтомна трудівниця, яка і в 90 літ не лише продовжувала записувати перлини фольклору, але й проводила науково-методичну роботу, спілкувалася зі студентами та учнями, публікувалася в

пресі, упорядковувала архівні матеріали (їх було стільки, що вантажівками перевозили), надсилала відредаговане до рукописних фондів Києва. У листі читаємо: «Я день і ніч працюю.., перевіряю, перечитую прислів'я: вже прочитала 75 зошитів, а ще 100 залишилось; переписала від руки 1100 прислів'їв і послала до рукописних фондів ІМФЕ. Вже там моїх 25 тисяч, а 30 тисяч ще не подані». Фольклористка писала сценарії свят, виступала по радіо, наспівувала на магнітофон пісні (мала гарний низький голос), намагалася пробити стіну неутра і невігластва, щоб збудувати музей: «Культурні люди вважають, що зберегти мої записи — це мені пам'ятник, а раз так — то не треба! Їх мозок не зварює, що це пам'ятник народові!» Виснажена байдужістю чиновників, вона зазначала: «Тепер якраз той час, що все моє загине. Ніхто не відповідає за мої скарби — вони їх не знають і не цінують. Хто буде жалкувати? Де ті люди? Тепер заробітчани! Як гине все, то не буде чого цінити. А до того йде. Я не в силі сама все зберегти. Музей крізь землю провалився».

А ще Настя Андріанівна садила і сіяла квіти, працювала на городі, готувала варення для друзів, допомагала односельцям, листувалася з трьомастами людей, однак була самотньою: «Я така одинока: ні з ким і радістю, й горем поділитись. [...] Моє життя тепер — не живі люди, а листи, радіо й газети. Нема кому слова сказати, нема кому і в горі поради. Немає гостей, немає кого зустрічати».

«Не знаходжу слів, як Вам дякувати за все добре, що Ви мені робите. Ви одна — моя надія і захист», — з глибокою вдячністю писала колись до Галини Леонтіївни (авторки видання) старенька бабуся Настя.

Галина Волошенюк написала книгу з епістолярного спілкування, зі збережених у сімейному архіві та хронологічно впорядкованих листів, тих, що надходили від Насті Присяжнюк, і своїх, тому в книзі відсутній власне сюжет, але пульсує десятиліття життя славетної фольклористки. А воно вишло за межі України, захопило у свою течію сотні прізвищ, громадськість, освіту, періодику, радіо, товариства, організації. Авторка обмежується короткими власними коментарями та ліричними відступами, в одному з яких — доземний уклін світлій пам'яті «народної ниви жниці» і справедливе прохання про прощення: «Дорога Насте Андріанівно! Простіть нас всіх, грішних, бо ми не вміємо шанувати своїх Великих Патріотів! Тільки історія розставить все на свої місця. А ви світитимете своїм творчим доробком віки!».

Книга Галини Леонтіївни Волошенюк «Народної ниви жниця...» — посмертний пам'ятник тій, котра, не чекаючи нагород і почесей, самовідданою, безкорисливою титанічною працею і незвичайною долею уславила Поділля, величезним внеском збагатила українську фольклористику, бо завжди хотіла, щоб у майбутнє ми йшли не німою безголосою масою, а іскрометним співучим народом.